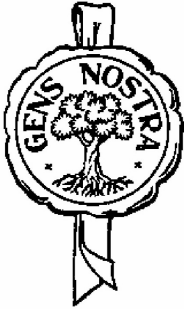

Nederlandse Genealogische Vereniging

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, Vlieterweg 108, 3925 GD Scherpenzeel
tel. 033 – 2778813 e-mail: voorzitter@amersfoorteo.ngv.nl

Secretaris
en Public Relations: dhr. A.C. van Herk, Herfsttuin 24, 3772 VJ Barneveld
tel. 06-53408994 e-mail: secretaris@amersfoorteo.ngv.nl

Penningmeester: dhr. drs. Th.H. van Veen, Poortersdreef 1, 3824 DL Amersfoort
tel. 033 – 4726015 e-mail: penningmeester@amersfoorteo.ngv.nl

Lid: dhr. ir. P. van Zuylen, Couwenhoven 9064, 3703 GE Zeist
tel. 030 – 6962658 e-mail: peter.van.zuijlen@gmail.com

Lid: vacature

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, voornoemd

Plaatsvervanger: dhr. H. Hooijer, Garietstraat 267, 3813 BM Amersfoort
tel. 033 – 4632621 e-mail: heimen.h.a@gmail.com

Lezingen en Activiteiten

Coördinator: dhr. ir. P. van Zuylen, voornoemd

Periodiek

Hoofdredacteur: dhr. A.C. van Herk, voornoemd

Redactieadres: redactie@amersfoorteo.ngv.nl

Eindredacteur: dhr. prof. dr. J.S. Kaastra, Slotlaan 337, 3701 GJ Zeist
tel. 030 – 6962934

Redacteuren: dhr. M. van de Krol, Marterhoeve 20, 3831 TA Leusden
tel. 033 – 4945110
dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd
vacature

Verzending: mw. H.S.H. Koning-van Dalen

PR-ondersteuning mw. F.E.F. Schuitemaker-Frankefort, Zaagmolenhof 13, 3833 KT Leusden
tel. 033 – 4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl

Webmaster dhr. A.C. van Herk e-mail: webmaster@amersfoorteo.ngv.nl

Website <http://amersfoorteo.ngv.nl>

Twitter www.twitter.com/NGV_AFT

Facebook NGV Amersfoort

*Omslag: Een fotochromo uit het einde van de 19^e eeuw met melkverkopers met een hon-
denkar in de buurt van Brussel. Zie ook pag. 23.*

Afbeelding: wikimedia.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en omstreken opgericht 18 december 1971

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 600.

Jaargang 24

april 2015

nummer 2

Ten geleide

Een zoektocht naar genealogische informatie en familiegeschiedenis kent veel wegen. Ik ervaar dat er soms te veel bronnen zijn en helaas met tegenstrijdige resultaten. Met veel plezier was ik aanwezig bij de lezing van mw. Sytske Visscher van het CBG over WieWasWie. Gemiddeld komen er zo'n 30 personen naar een thema-avond, bij deze lezing 60, een absolute topper. Blijkbaar is er behoefte om meer inzicht te krijgen in de varianten die je kunt gebruiken bij het opvragen van gegevens via deze zoekmachine. Een beeld dat in mij opkomt is dat delen van kennis en ervaring belangrijk is bij het uitvoeren van een onderzoek. De NGV 'van', 'voor' en 'door' leden draagt hierin bij. In het spreekuur *Stamboonderzoek en familiegeschiedenis* dat op de 2^e donderdag van de maand wordt gehouden in Archief Eemland helpt een aantal ervaren genealogen u verder met het oplossen van uw vragen. Uw bijdrage in het delen van bronnen of verhalen voor het afdelingsblad stellen we ook op prijs. Wij wensen u veel leesplezier en succes met uw genealogische activiteiten.

Arie van Herk, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 juli 2015 inleveren

Voor nadere instructies zie <http://amersfoorteo.ngv.nl> onder menu Afd. blad.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 7,- per jaar te storten op rekening NL85 INGB 0002 6663 78 ten name van Penningmeester NGV afdeling Amersfoort en omstreken onder vermelding van 'abonnement periodiek'.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: Trepico bv, Hooglanderveen

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeekomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeekomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.00 uur en 's avonds vanaf 19.00 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-medewerkers van onze afdeling verzorgen een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium nader ingevuld kunnen worden, verdient het ook aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>
- <http://www.hcc-veenendaal.nl/cms>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Donderdag 26 maart 2015	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Erochique	
Inleider	mevrouw Rosalien Fiedeldij Dop	

Een lezing die op zoek gaat naar de geschiedenis van onze waarden en normen die wij hebben achter gesloten deuren. Spanning en opwinding, waar worden deze door veroorzaakt en wat hebben staat en kerk hiermee te maken? Soms waren de gedachten spannender dan de daad zelf. En soms waren het de gedachten waarvoor men al gestraft kon worden. Hoe is het zo gekomen? We gaan terug naar het moment dat het Romeinse Rijk net is gevallen en de Middeleeuwen beginnen. Leggen een reis af langs het bruisende paleisleven, langs de schrijvers van verboden literatuur, komen romantische ridders tegen en natuurlijk Shakespeare. We strelen de marmeren beelden van Michelangelo en bewonderen de etiquette van Koningin Victoria. Bij haar stopt onze reis in de hoop u een interessant stukje geschiedenis op het gebied van erotiek te hebben verteld. De lezing wordt levendig gemaakt met prachtige afbeeldingen. Wees gerust, we houden het natuurlijk wel chique!

Datum Donderdag 9 april 2015 NGV en Archief Eemland
Tijd van 14.00 tot 16.00 uur
Plaats Studiezaal Archief Eemland
Onderwerp Spreekuur: Stamboomonderzoek en familiegeschiedenis

Datum Donderdag 16 april 2015 De Brug – NGV
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Vertrouwd en vernieuwd: Archief Eemland in het Eemhuis
Inleiders de heren Vincent Robijn en Georges Elissen

Vooraf aan de lezing vindt eerst een korte ledenvergadering plaats. De agenda voor deze afdelingsledenvergadering en het verslag van de vorige zijn te zijner tijd te vinden op internet <http://amersfoorteo.ngv.nl>. De agenda en de bijlagen liggen vóór aanvang van de vergadering eveneens ter inzage en er zijn ook meerdere exemplaren beschikbaar.

Vincent Robijn is de nieuwe gemeentearchivaris van Amersfoort. Georges Elissen is hoofd publiek van Archief Eemland. Met de verhuizing naar het Eemhuis introduceerde Archief Eemland het thema *het bewaren waard*. Op www.hetbewarenwaard.nl kunt u documenten uit uw schoenendoos online zetten. Want wie heeft er niet een verzameling foto's en andere waardevolle documenten op zolder liggen die u zorgvuldig in een schoenendoos bewaart? Archief Eemland vindt het zonde dat al die waardevolle documenten ongezien op zolders blijven liggen en roept u daarom op om de inhoud van uw schoenendoos online te delen met andere Amersfoorters. Dan zijn ze gelijk veilig bewaard voor de toekomst.

Datum Donderdag 7 mei 2015 De Brug – NGV
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Met hond en hondenkar terug in de historie
Inleider de heer Bert Willemen

Tot ver in de jaren twintig van de 20e eeuw kwam de hondenkar vrij algemeen voor. De trekkracht van de hond bleek de mens goed van dienst te kunnen zijn. Ingespannen voor, onder of achter de kar liet de mens de hond voor hem werken. Allerlei lasten en vrachten werden per hondenkar vervoerd. Hondenkarren waren populair bij onder andere bakkers, boeren, groenteboeren, kruideniers, looiers, marskramers, melkventers, petroleumventers, schoenhandelaren, slaggers en visventers. Maar ook door de Nederlandse postertijen en het

leger werden trekhonden ingezet. Officieel werd bij de PTT de hondenkar in 1912 ingevoerd maar in 1850 werden al honden gebruikt voor het vervoer van allerlei vrachten voor *tante POS*. En eind 19^e/begin 20^e eeuw werd de hond bij diverse onderdelen in het leger ingezet als koerier, bevoorradener, verkenner en trekdier.

Bert Willemen heeft als onderzoeker naar de geschiedenis van hond en hondenkar in de loop van de jaren veel kennis vergaard over dit verdwenen transportmiddel. Aan de hand van unieke, historische beelden vertelt hij over het gebruik ervan in de periode tussen 1850 en 1962; in elk geval ingrediënten genoeg voor een boeiend verhaal met fraaie plaatjes! Door middel van een speciale aangepaste PowerPointpresentatie en een soort mintentoonstelling wordt ook geprobeerd de plaatselijke historie rond dit verdwenen transportmiddel te laten herleven.

Datum Donderdag 21 mei 2015 **NGV en Archief Eemland**
Tijd van 14.00 tot 16.00 uur
Plaats Studiezaal Archief Eemland
Onderwerp Spreekuur: Stamboomonderzoek en familiegeschiedenis

Datum Donderdag 11 juni 2015 **NGV en Archief Eemland**
Tijd van 14.00 tot 16.00 uur
Plaats Studiezaal Archief Eemland
Onderwerp Spreekuur: Stamboomonderzoek en familiegeschiedenis

Datum Donderdag 10 september 2015 **NGV en Archief Eemland**
Tijd van 14.00 tot 16.00 uur
Plaats Studiezaal Archief Eemland
Onderwerp Spreekuur: Stamboomonderzoek en familiegeschiedenis

Datum Zaterdag 19 september 2015 **NGV**
Tijd van 14.00 tot 16.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Computergenealogie

Er zijn vertegenwoordigers van o.a. de genealogische programma's Aldfaer, GensDataPro en PRO-GEN aanwezig die u deskundig kunnen bijstaan en adviseren. Verder zijn er diverse ervaren genealogen van de afdeling aanwezig die een bijdrage leveren en u helpen met een maximaal haalbare oplossing van uw vragen. De bijeenkomst is bedoeld om u kennis te laten maken met verschillende genealogische programma's en om samen verder te komen door elkaar te helpen bij het oplossen van grote en kleine computerproblemen. Het is een inloopmiddag, dus u hoeft niet speciaal om 14.00 uur aanwezig te zijn. De zaal is open vanaf 13.30 uur.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.30 uur.

HCC!genealogie, werkgroep Veenendaal – Elke vierde maandag van de maand in de Christelijke Scholengemeenschap, Sportlaan 11-13, 3905 AD in Veenendaal. Aanvang: 20.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-websites <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl> en <http://www.hcc-veenendaal.nl/cms>.

Ledenbestand

Nieuwe leden:

Mw. H.J. van den Brink-Koolschijn	Amersfoort	Mw. M. Sprong-Sluijk	Amersfoort
Mw. G. Devliegher	Leusden	Mw. M.W. Bois	Barneveld
Dhr. C.J.W.M. Wiggerman	Leusden	Mw. N. Baltus-Bulder	Zeist
Dhr. drs. D.L. Noordhof	Amersfoort	Mw. V.C.T. van Kempen	Zeewolde
Dhr. G.F. Noordhuis	Amersfoort	Mw. W.H.P.M. van Mourik-Kanis	Amersfoort
		Dhr. A.A.J.M. Gloudemans	Zeist

Nieuw bijkomend lid:

Dhr. J.J. Schneider	Zoetermeer	Dhr. A.G.L. Spruit	Hoogland
Dhr. T. Rowel	Zeist	Dhr. B. van Haastrecht	Amersfoort
		Dhr. C.A.E. Carière	Zeist

Verhuisd naar andere afdeling:

Dhr. dr. M.S.F. Kemp	Amersfoort	Dhr. dr. G.J.W. van Dam	Zeist
		Dhr. dr. J.C. Klessler	Scherpenzeel
		Dhr. drs. J. Scholte	Ermelo

Overleden:

Mw. W. van de Kraats-Haak	Baarn	Dhr. F. Willenborg	Leusden
Dhr. W.H. Lam	Bennekom	Dhr. G.H. Hartendorp	Hoogland
		Dhr. G.L.J. Dijkgraaf	Ermelo
		Dhr. I.J. Kuijpers	Ede

Opzegging:

Mw. G.T. Mouthaan-van Munster	Woudenberg	Dhr. J. Muller	Putten
Mw. H. Pronk	Veenendaal	Dhr. J. van Hattem	Zeist
		Dhr. J.S. de Langen	Bennekom
		Dhr. M.H. Baltus	Zeist
		Dhr. P. Bruinvis	Zeist
		Dhr. P. Zwaan	Amersfoort
		Dhr. Th.G.J. Bones	Amersfoort
		Dhr. J.C.F. Smit	Haarlem

Van uw voorzitter

door Willem van Maren

We leven in interessante tijden. Voortdurend valt mij op hoe dynamisch de wereld van het stamboomonderzoek is. Als genealogen kijken we terug in de tijd, maar we gebruiken hierbij de modernste media. Continu verschijnen nieuwe websites met interessante gegevens. Opvallend is hoe tal van archieven bijdragen aan deze trend. Zojuist kwam het bericht dat bij het Gelders Archief afbeeldingen gratis gedownload kun-

nen worden vanaf april 2015. Dit is een welkome aanvulling op de al bestaande dienstverlening.

De NGV houdt u graag op de hoogte van al deze ontwikkelingen. Kijk daarom a.u.b. regelmatig ook op de website van onze vereniging. Omgekeerd horen wij ook graag van u over de laatste nieuwtjes die u op dit gebied heeft gevonden.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie

Lezing door de heer Kees Schipper op dinsdag 16 december 2014. Marcel van de Krol doet verslag.

Water, water en nog eens water. Zo begon Kees Schipper zijn lezing over de Hollandse Waterlinie. Eeuwenlang heeft Nederland te maken met water zoals sloten, meren, rivieren, kanalen, grachten, ondergelopen polders en niet te vergeten de Zuiderzee. Nederland is van oudsher gewend met water om te gaan. Water kan je vriend zijn maar ook je vijand.

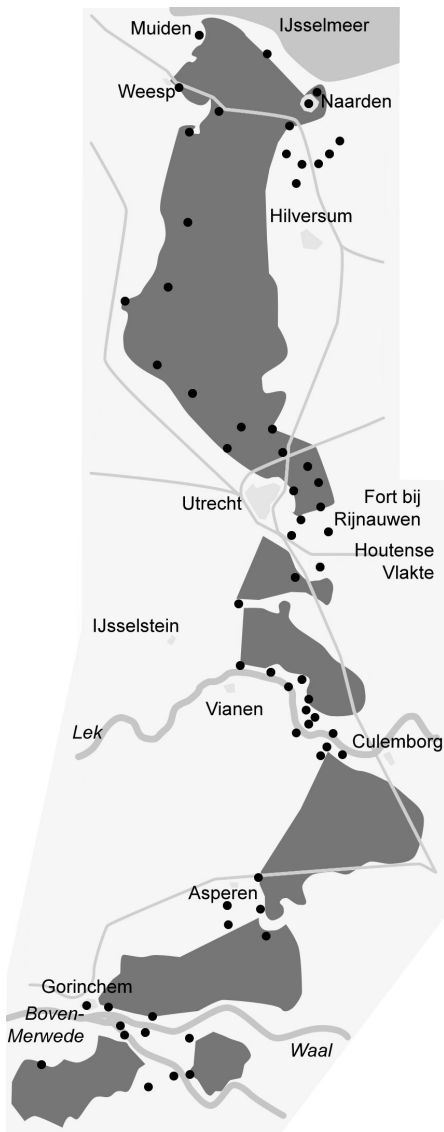
De grens van het Romeinse Rijk liep door de Rijn. De Rijn had nog niet de loop die hij thans heeft. Hij liep van de plaats waar nu Wijk bij Duurstede ligt via Utrecht, Woerden, Bodegraven, Alphen aan den Rijn en Leiden naar Katwijk aan Zee. Dit noemden ze de Limes. Langs de Rijn bouwden de Romeinen een aantal forten (castella), zoals Fectio (Vechten), Traiectum (Utrecht), Albiana (Alphen aan den Rijn) en Lugdunum (Katwijk aan Zee).

Het onder water zetten van stukken land werd vaak succesvol gebruikt om vreemde troepen buiten te houden, zoals in 1573 bij Alkmaar en 1574 bij Leiden. De grote aanleiding om een waterlinie te ontwerpen en

te maken was in het rampjaar 1672, toen de Franse troepen Holland belaagden. Dat is het begin van de Oude Hollandse Waterlinie. De Franse opmars kwam tot stilstand. De waterlinie was een groot succes.

De Oude Hollandse Waterlinie liep van Muiden langs Gouda naar de Biesbosch. Op diverse plaatsen werden dijken doorgestoken en sluizen geopend om het land onder water te laten lopen, inundatie genoemd. Het water had een diepte van ongeveer 40 cm, te ondiep om met een boot te bevaren, te diep om er met paarden en kanonnen doorheen te gaan.

In 1796 kwam Cornelis Krayenhoff met het voorstel de Waterlinie te verleggen, zodat ook Utrecht binnen de Hollandse Waterlinie zou komen te liggen. Door de politieke perikelen en de Franse bezetting kwam het er niet van. Pas in 1815 werd besloten tot de aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een opdracht van koning Willem I. De bouw ervan was pas rond 1870 gereed. Het inundatiegebied werd versterkt met forten en redouten.

Nieuwe Hollandse Waterlinie. Bron: wikipedia

De kringenwet van 1853 kende rondom de forten 3 kringen. Tot 300 meter alleen houten opstallen. Tot 600 meter mocht men met steen bouwen tot 50 centimeter hoog, alsmede dak en schoorsteen. Tot 1000 meter mocht infrastructuur alleen met toestemming van de Minister van Oorlog aangelegd

of veranderd worden. In geval van oorlog konden alle opstallen zonder meer geruimd worden; de houten huizen zouden dan worden platgebrand en de bomen gerooid.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is ongeveer 85 kilometer lang, van Muiden via Utrecht naar Gorinchem en Werkendam. Het duurde ongeveer 3 weken om alles onder water te zetten.

De forten rondom Utrecht. Bron: wikipedia

Utrecht ligt dus wat hoger tussen de Oude en de Nieuwe Waterlinie. Hetgeen maakt dat er aan de oostkant een ring van forten ligt, zoals Ruigenhoek, Blauwkapel, Voordorp, De Bilt, de Lunetten en Vechten. De plofsluis bij Jutphaas is een bijzondere keersluis, zes meter boven het kanaalpeil. In 1934 werd begonnen met de aanleg van het Amsterdam-Rijnkanaal, in 1952 werd dit voltooid. De bouw van de plofsluis bij Jutphaas begon in 1937. In 1981 werd het kanaal om de sluis heengeleid.

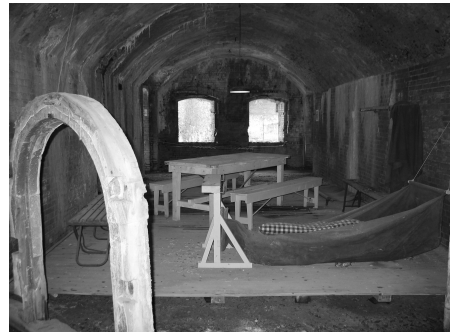
De Stelling van Amsterdam

De Stelling van Amsterdam is 135 kilometer lang, bevat 45 forten en werd aan-

gelegd tussen 1880 en 1920. Onderdeel van de Stelling is het pantserfort Fort Pampus in de voormalige Zuiderzee. Pampus was een ondiepte voor de haven van Amsterdam en heeft door de tijden heen veel problemen veroorzaakt. Er werden “scheepslijften” gemaakt om de schepen over de zandbank te “tillen”. Dit kostte veel en er kon maar één schip per dag worden overgebracht. Dus schepen loosden hun lading overboord om hoger te liggen, hetgeen uiteraard verboden was. Men kreeg in 1650 een boete van 50 Gulden. Eén schip per dag betekende uiteraard een paar dagen wachten. Hieraan is de uitdrukking “voor Pampus liggen” ontleend. De Oost-Indische Compagnie stuurde daarom drank en vrouwen naar de wachtende boten.

De problemen werden opgelost door de aanleg van het Groot Noordhollandsch Kanaal (want zo heette dat toen) en later het Noordzeekanaal. Er kwamen dus geen schepen meer over Pampus en het Fort Pampus werd gebouwd op het ondiepste gedeelte van de zandbank. Dit kostte 800.000 gulden voor de bouw van dit kunstmatige eiland en 900.000 gulden voor het wapentuig. In de eerste wereldoorlog waren er 220 officieren en manschappen gelegerd. Rond Pampus ligt een ring die onder water staat. Er waren twee fortwachterswoningen. Een van

steen voor de fortwachter en een van hout voor de stoker. In 1932 is de Afsluitdijk gekomen en had Pampus geen functie meer. In de tweede wereldoorlog namen de Duitsers al het metaal mee zoals kanonnen. Het eiland Pampus werd voor 50.000 gulden door een Stichting gekocht. Pampus is te bereiken met een boot vanaf Muideren. Op Pampus komen ongeveer 40.000 bezoekers per jaar. De spreker is een van de rondleiders op Pampus.

Een van de ruimten in het Fort Pampus. Bron: wikipedia

Toen de vliegtuigindustrie op gang gekomen was en de zware transporthelikopters eenmaal hun intrede hadden gedaan was het ineens met de doeltreffendheid van de waterlinies gedaan.

Het was een interessante lezing met veel afbeeldingen en twee korte filmpjes.

Genealogie en nu op zoek naar DNA?

Lezing door dhr. Gerrit Woertman op donderdagavond 15 januari 2015. Thijs van Veen doet verslag.

De spreker heeft technische scheikunde gestudeerd, was docent natuur- en scheikunde, werkte vervolgens in de automatisering en is thans volop bezig met DNA en DNA-genealogie. Hij nam ons mee in de wereld van de genetische genealogie. Aan de hand van heel veel powerpointdia's ver-

schafte hij heel veel informatie. Zo veel dat het onmogelijk is om het allemaal in een kort verslag van deze lezing in dit periodiek op te nemen.

Wij stammen af van de Neanderthalers. DNA is voor de genealogie een aanvulling. DNA bepaalt veel van hoe we zijn en wat we

doen.

Als genealoog krijgen wij informatie van familie, gaan we zoeken op internet en in archieven, en dat gaat meestal lang goed, totdat je vastloopt. Vaak is er omstreeks 1650 geen schriftelijke informatie meer te vinden over onze voorouders. Hoe gaan we dan verder?

Zijn die mensen met dezelfde achternaam in mijn genealogie nu wel of niet familie?

Bij de beantwoording van deze vragen kan DNA-onderzoek een rol spelen. DNA werd ontdekt in 1869 en is ontrafeld in 1953. In 1962 werd een Nobelprijs voor DNA-onderzoek uitgereikt.

Alle mensen zijn voor 99,9% gelijk. De mens heeft 23 paar chromosomen in iedere celkern. Het 23^e chromosomenpaar betreft de geslachtschromosomen die bepalen of iemand een man of een vrouw is. Bij vrouwen zijn dat 2 X-chromosomen en bij mannen een X- en een Y-chromosoom. Y komt altijd van de vader, X kan van de vader of van de moeder afkomstig zijn. De andere 22 chromosomenparen noemen we de autosomale (niet-geslachtelijke) chromosomen.

Er is veel onderzoek gedaan naar de verspreiding van de haplogroepen over de wereld. Een haplogroep is als het ware een grote stam.

Een thans levend persoon heeft in zijn 30 voorgaande generaties ongeveer één miljard voorouders. We gaan dan globaal terug tot het jaar 1100. Het is logisch dat vele voorouders meermalen zullen voorkomen in ons voorgeslacht (kwartierherhaling).

DNA is ingewikkeld, maar ligt niet.

Spreker noemde als belangrijkste aanbieder van DNA-onderzoeken Family-

TreeDNA (FTDNA) in Houston, USA. Op de website www.familytreedna.com staan de tarieven, in dollars, te betalen via internet met een creditcard. Bij de vermelde tarieven komen nog de verzendkosten, ongeveer \$ 7,50 per onderzoek. FTDNA heeft de grootste database en een onderzoek bij FTDNA kan dus de meeste matches en de beste resultaten opleveren. Andere aanbieders zijn 23andMe en National Geographic Geno 2.0. De spreker raadt af in zee te gaan met lokale aanbieders, deze hebben een te geringe database en leveren te weinig waar voor hun geld.

Voor een DNA-test geldt: hoe meer markers, hoe nauwkeuriger. Een STR-bepaling geeft de haplogroep aan. Zie voor de haplogroepnamen de website www.isogg.org. Zie ook de website www.gedmatch.com.

Spreker vestigde de aandacht op de website www.genealogicagrafica.nl. Op deze website kun je gratis een programma downloaden. Door in dit programma een gedcom te importeren, kun je relaties tussen personen in het bestand op een zeer inzichtelijke wijze in beeld brengen.

Dhr. Woertman heeft zelf ook een website met veel informatie over DNA en DNA-onderzoek: www.dnagezocht.com. Hij benadrukte dat verschillende testen verschillende mogelijkheden bieden. De te gebruiken test is afhankelijk van de vraagstelling van de genealoog.

In deze lezing gaf de spreker ons in een hoog tempo heel veel informatie. Dit verslag bevat slechts een heel klein deel van deze informatie, maar iedereen die dat wenst kan via de aangegeven websites in zijn eigen tempo zijn pad op het DNA-terrein verder vervolgen.

Lezing door mevr. Sytske Visscher van het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) op dinsdag 17 februari 2015. Marcel van de Krol doet verslag.

Tegenwoordig kun je vanachter je bureau veel genealogische informatie halen via het internet. Vroeger moest je hiervoor naar het archief of bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor Genealogie, hierna het CBG genoemd. Het CBG en de archieven waren dan meestal maar 5 dagen in de week geopend en met wat geluk was er ook een avondopenstelling en/of een openstelling op een zaterdag.

Op een gegeven moment gingen diverse archieven hun gedigitaliseerde gegevens ook online zetten en kwam er Genlias. Genlias is een gezamenlijk product van diverse archiefdiensten om hun gegevens op internet te plaatsen. Het initiatief lag bij de regionale historische centra in de provinciehoofdsteden, de voormalige rijksarchieven. Genlias bevatte hoofdzakelijk de gegevens van de burgerlijke stand en het streven was ook andere bronnen zoals doop-, trouwen en begraafboeken (DTB) in het systeem op te nemen. De website van Genlias is vanaf 2003 tot 2013 bijna niet veranderd. Per 2013 is Genlias opgeheven en daarvoor is een nieuwe databank, WieWasWie, in de plaats gekomen. Hiermee kunnen de archiefdiensten hun wens om meer te kunnen aanbieden, in vervulling laten gaan.

WieWasWie was eerst eigendom van de Stichting Archief Programmatuur, STAP, en is op 11 november 2014 overgenomen door het CBG. In het begin waren de meeste genealogen niet zo blij met WieWasWie omdat ervoor betaald zou moeten worden en men kon toen nog maar op één persoon zoeken. Ook moest men gewend raken aan WieWasWie. Op het moment van dit schrijven is WieWasWie nog steeds gratis, wat mede

komt omdat er af en toe nog wel eens propleempjes zijn met de website. Men kan nu ook op twee personen zoeken. Ook is het aantal gegevens de laatste tijd enorm uitgebreid. WieWasWie stond najaar 2012 in de top 100 van de beste genealogische websites in het Family Tree Magazine. Medio 2014 bevatte WieWasWie 48 miljoen documenten en ruim 74 miljoen persoonsvermeldingen. In WieWasWie zitten geen huwelijkselijke bijlagen.

Wat zit er nu in WieWasWie: de burgerlijke stand, Doop-, Trouw- en Begraafboeken (de DTB), Memories van Successie en de VOC-scheepssoldijboeken.

Wat komt er nog in WieWasWie: Kadastergegevens en Notariële akten. En misschien ook bevolkingsregisters. In Rotterdam, Breda en Maastricht worden thans gegevens ingevoerd in samenwerking met het project *Vele handen*.

Wel is het zo dat nog niet alle archieven met WieWasWie meedoen. Sommige archieven willen liever dat je op hun eigen website kijkt en soms moet je dan betalen als je de originele akten wilt downloaden. Op de website WieWasWie kun je bekijken welke archieven wel meedoen. Men kan op de hoogte blijven van de ontwikkelingen bij WieWasWie door middel van een dagelijkse e-mail waarvoor men zich kan aanmelden.

Een leuk iets is dat men in plaats van op een naam te zoeken, gaat zoeken op plaatsnaam en bijvoorbeeld in het filter aangeeft alleen de huwelijken. Dit kun je gebruiken als je van een bepaald dorp alle bewoners in kaart wilt brengen om te weten waar ze vandaan komen of waarheen zij zijn vertrokken. Ook kan men deze optie gebruiken als je niet

- ga op zoek naar je voorouders
- doorzoek miljoenen oude documenten
- en bekijk scans van het origineel

Personen zoeken

Ruim 108 miljoen personen in de database!

Zoek op naam:

[Uitgebreid zoeken](#)

Stamboom bouwen

Let op! WieWasWie stopt binnenkort met stambomen

Resultaten delen

Je stamboom delen met familie of bekenden

[Bekijk de mogelijkheden](#)

Help een handje!

Help documenten online beschikbaar te maken

[WieWasWie_Viele Handen](#)

Nieuws van onze blog

2 MAART 2015
Einde stambomen op WieWasWie – Verhuis je stamboom
 In de loop van 2015 zal de stamboommodule van WieWasWie verdwijnen. Dit wordt gefaseerd gedaan zodat de gebruikers ervan de gelegenheid hebben hun stamboom t...

Nieuwsbrief ontvangen?

E-mailadres *

Naam

Twitter

@WieWasWie
 @Ons_Dit! volgins mij doet ie het weer, bedankt!
 Einde stambomen op WieWasWie – Verhuis je stamboom alvast! Einde of familytree op WieWasWie http://t.co/9M0aF0C8a http://t.co/01m1TF3GY
 RT @EnChennevan: Zitten er echte kunstenaars in je familie of stamboom (of relatie met)? Zoek op naam: http://t.co/9M0aF0C8a http://t.co/01m1TF3GY
 RT @SibbelBoma: Je naam eer sandoen, dat deed Krijn! @oetelhanden @WieWasWie @oetelarchief http://t.co/9M0aF0C8a

- advertentie -

Fisher Investments NL

Download Miljarde Ken Fisher's Pensioengids!

- Zoeken in de stambomen
- Digitaal archief
- Uurtarief van 'n Schilder

Startpagina van WieWasWie

precies weet hoe je een naam moet spellen.

Bij het zoeken op WieWasWie kun je zogenaamde jokers gebruiken als je niet precies de schrijfwijze van een naam weet. Jokers kun je voor of achter of ergens in de naam gebruiken. Een vraagteken (?) kan voor een letter staan en een sterretje (*) kan voor meer, minder of geen letters staan. Voorbeeld: Hendrik* kan Hendrik, Hendriks, Hendrikz of Hendriksz zijn en Jans?en kan zowel Janssen als Janszen zijn.

Als je de website van WieWasWie opent kun je klikken op eenvoudig zoeken of uitgebreid zoeken. Bij uitgebreid zoeken kun je een tweede naam invoeren wat bijvoorbeeld handig is bij het zoeken naar een huwelijk, zodat je niet in één keer een heleboel treffers krijgt. Je kunt bij de naam de rol aangeven, bijvoorbeeld vader bruid of overledene. Ook kun je voor de hele zoekopdracht een periode instellen, bijvoorbeeld van 1850 tot 1900.

Wanneer je toch nog veel treffers hebt jaargang 24

gevonden kun je boven elke kolom klikken op de kolomnaam om te sorteren op bijvoorbeeld datum of plaats.

Wanneer er links bij één van de zoekresultaten een icoontje staat dat gekleurd is wil dat zeggen dat er ook een afbeelding van die zoekopdracht is die je kunt downloaden.

Zoekresultaten en zoekopdrachten kun je opslaan door op het sterretje achteraan de regel te klikken. Je bewaart ze dan in je favorieten. Uiteraard werkt dit alleen als je ingelogd bent, maar inloggen is niet verplicht. Iedereen kan nu nog gewoon op WieWasWie zoeken. Inloggen kan met een e-mailadres.

Het zoeken en verfijnen kan naar periode, naar geboorten – huwelijken – overlijden en naar provincie of archiefdienst.

Voorlopig is WieWasWie nog gratis maar dit gaat in de toekomst veranderen. Wel blijft dan de mogelijkheid om gratis te zoeken maar dit zal dan een beperkte functie krijgen en waarschijnlijk kun je dan niet

op twee personen zoeken. De mogelijkheid om je eigen stamboom te bouwen op WieWasWie gaat verdwijnen. Dit omdat er al voldoende alternatieven zijn en Silverlight, noodzakelijk om het programma te laten draaien, niet langer door Microsoft wordt ondersteund. Ook het CBG heeft zo'n mo-

gelijkheid, namelijk StamboomNederland, voor het duurzaam opslaan en delen van onderzoeksresultaten.

Het was een leerzame lezing en mede door het populaire onderwerp was er ook een grote belangstelling.

Acht kalenderjaren op rij

door Thijs van Veen

Johannes Adrianus Jongsma en Neeltje Bruinsma kregen acht kalenderjaren op rij een kind. Een record?

Deze kinderen werden allen geboren in de gemeente Hemelumer Oldeferd, thans onderdeel van de gemeente Súdwest Fryslân.

Aangiftedatum 28-01-1895, akte nr. 14 Petronella Johanna Jongsma, dochter, geboren 26-01-1895

Aangiftedatum 24-03-1896, akte nr. 38 Durk Jongsma, zoon, geboren 23-03-1896

Aangiftedatum 20-03-1897, akte nr. 34 Hylkje Jongsma, dochter, geboren 20-03-1897

Aangiftedatum 30-04-1898, akte nr. 49 Aaltje Jongsma, dochter, geboren 28-04-1898

Aangiftedatum 02-05-1899, akte nr. 58 Harmke Jongsma, dochter, geboren 30-04-1899

Aangiftedatum 19-05-1900, akte nr. 66 Gooits Jongsma, dochter, geboren 18-05-1900

Aangiftedatum 19-07-1901, akte nr. 80 Gooits Jongsma, dochter, geboren 17-07-1901

Aangiftedatum 22-11-1902, akte nr. 160 Harmen Jongsma, zoon, geboren 21-11-1902

Wie kent een langere serie in opeenvolgende kalenderjaren?

Stel je voor

Mijn naam is **Carel Wiggerman**, geboren op 22 november 1940. Ik heb de Avond-HTS Werktuigbouwkunde/Mechanische Technologie voltooid in 1971. Inmiddels ben ik reeds 13 jaar met (vut) pensioen. Van mijn werkzame leven (45 jaar) was ik de laatste 28 jaar arbeidsdeskundige bij het GAK, nu UWV. Sinds de pensionering ben ik fulltime beeldend kunstenaar (schilder en beeldhouwer), zie www.carelwiggerman.nl.

Op verzoek van mijn kinderen heb ik mijn leven en levensgeschiedenis uitgeschreven. Dat moet nog in een mooi boek uitgevoerd worden. Dit maakte mij nieuwsgierig naar mijn eigen ouders en voorouders waarvan ik zelf ook niets weet zoals mijn kinderen (inmiddels 5 kleinkinderen) niets van mij weten.

Ik onderzoek de familienaam Wiggerman uit Wageningen. Deze naam komt op verschillende plaatsen in Nederland

Mijn naam is **Henny van den Brink-Koolschijn**. Ik ben gepensioneerd docente en vertaalster Engels. Genealogie heeft mijn belangstelling gekregen toen ik, ongeveer tien jaar geleden, aan mijn kinderen en kleinkinderen wilde laten zien uit welke families zij voortkwamen. In eerste instantie ging dat niet verder dan hun overgrootouders, maar gaandeweg ben ik in de oudere generaties geïnteresseerd geraakt.

In de regio Utrecht/Gelderland onderzoek ik de voorouders van mijn man: Van den Brink, Vink, Veer, De Man. In de regio Delfland, waar ik ook lid van ben, onderzoek ik mijn voorouders: Koolschijn, Molier, Wens, Verbrugge.

voor, vooral in Wageningen en Groningen. Daarna onderzoek ik misschien mijn moeders kant, de familie Van Veen uit Culemborg.

Ik gebruik nog geen computergenealogieprogramma. Ik moet nog onderzoeken welk programma het eenvoudigste is voor een digibeeet als ik: GensDataPro of Aldfaer. Waarschijnlijk kunnen jullie mij binnenkort daarover adviseren.

Ondervind ik problemen? Ik heb wel wat gezocht en 2 boeken gelezen maar ik ben nog niet echt gestart. De hoeveelheid gegevens, sites en bronnen is duizelingwekkend. Ook de systematiek vind ik nogal ingewikkeld. De genealogie is een geheel nieuwe wereld.

Ik hoop door mijn onderzoek een goed beeld te krijgen van mijn voorouders, wat ze deden en waar ze vandaan kwamen.

Ik gebruik geen genealogieprogramma. Ik vrees dat ik dan teveel tijd verlies in de omgang daarmee. Genealogisch onderzoek is erg tijdrovend en daarom probeer ik zoveel mogelijk via internet onderzoek te doen. Ik ben daar niet zo goed in en bovendien is digitalisering niet overal even ver doorgevoerd. Voortgang is dan maar mondjesmaat.

De geschiedenis van de families illustreer ik graag met foto's of afbeeldingen van bijv. gebouwen om het zo voor het nageslacht interessant te maken; de personen in hun tijd te plaatsen. Mijn grootste vondst tot nu toe is dat een voormoeder van een Hongaarse adellijke familie afstamt.

Nog eens Mattheus Scheerder

door John van Eekelen

In het artikel van mijn hand over Mattheus Scheerder, verschenen in het afdelingsblad nummer 1 van 2014, is niet gespeculeerd over zijn herkomst. En dat betekent niet dat ik geen pogingen heb gedaan om die herkomst te achterhalen, maar dat ik er niet in geslaagd ben. De hypothese die ik op grond van die onderzoeken opstelde, lijkt mij beter gefundeerd dan de notities van Hans Smit zoals die in het afdelingsblad, nummer 1 van 2015 staan.

Johannes Scheerder, geboren in Venlo, gaat op 25-7-1692 bij het Gerecht in Amersfoort in ondertrouw met Aaltje Henricx Middendorp. De dag daarvoor hebben ze bij notaris Rogier Camerbeek huwelijkse voorwaarden vastgelegd, waarbij Johannes door zijn oom Mattheus wordt bijgestaan. De inbreng van de man bestaat uit goederen afkomende van zijn overleden moeder waarvan zijn vader het vruchtgebruik heeft, onder meer een huis in Venlo en tevens een som geld van zijn tante Maria Angenies Dircksen die in Venlo woont. N.B. Dit bewijst dat neef Johannes uit Venlo afkomstig is, maar niet dat oom Mattheus daar ook vandaan komt.

Johannes en Aaltje laten in Amersfoort vijf kinderen RK dopen: Albertus 8-1-1695, Henricus 30-6-1696, Geertrudis 16-2-1700, Mathias 11-2-1704 en Albertus 13-11-1707. De eerste zoon krijgt de naam Albertus, de tweede Henricus (schoonvader Henrick van Middendorp), de derde Mathias (oom Mattheus Scheerder) en de vierde weer Albertus. De naam Albert heeft kennelijk een bijzondere betekenis.

In Venlo vinden we dan ook op 16-11-1664 de doop van Joannes, zoon van Albertus Scherders en Margarita Dirix. De

naam Albertus krijgt zo een plaats en de eerder genoemde tante Maria Angenies heeft dezelfde naam of patroniem als moeder Margarita Dirix. Albertus en Margarita zijn op 25-6-1662 in Venlo getrouwd en hebben ook een dochter Sibilla, net zoals Mattheus Scheerder. Vernoemd naar moeder c.q. grootmoeder? Deze hypothese ziet er gezond uit.

Maar dan! In de relevante periode rond 1630 is er in Venlo geen Mattheus Scheerder gedoopt en al helemaal geen Albertus. Ze zijn waarschijnlijk elders geboren.

Albertus treedt in Venlo een paar keer op als getuige, onder meer op 9-10-1668 bij de doop van Anna Gertrudis, dochter van Petrus Scherers en Johanna Dirix. Dit echtpaar trouwde 20-6-1666 en daarbij noteerde de pastoor: *Petrus Scherders ex Waltneel cum dimissione suis pastoris*. Deze Petrus was dus afkomstig uit de plaats Waldniel, gelegen tussen Roermond en Mönchengladbach. En kennelijk zo recent naar Venlo gekomen dat hij nog gold als parochiaan in Waldniel en er dus instemming van de pastoor daar voor het huwelijk in Venlo nodig was.

In het katholiek kerkregister van Waldniel vinden we op 4-4-1631 de doop van een Albertus Scheres.

Met nadruk wil ik nog eens vermelden dat dit een hypothese is en dat het tweede stuk, de stap van Venlo naar Waldniel niet echt onderbouwd is. De voornaam Albert is weliswaar tamelijk zeldzaam, maar de familienaam Scherer komt veel voor in het land tussen Maas en Rijn. Onderzoek in secundaire bronnen in Venlo zou meer zekerheid kunnen verschaffen.

Boekbesprekingen

door Willem van Maren

K. Kemperman, I. Kemperman-Wilke en W. Kemperman

Van den Heiligenberg, 1500–2000, dertien generaties boerenleven

2014, (A4 formaat, 234 pagina's, € 25) Het boek is verkrijgbaar in de boekhandels van Doorn, Driebergen en Wijk bij Duurstede.

De familie Van den Heiligenberg ontleent haar naam aan de Heiligenberg tussen Amersfoort en Leusden. Vanaf de A28 is dit heuveltje goed te zien aan de oostzijde van de weg tussen de afritten Leusden-Zuid (6) en Leusden (7). De vijfde generatie van de familie verhuisde van de boerderij bij de Heiligenberg naar Wijk bij Duurstede. Willem Buijs (ca. 1485/1495 – vóór 1532) is de stamvader. Het gaat dus om een oude familie uit onze regio. De achternaam Buijs is opvallend en komt al in de veertiende eeuw voor. Op de grens van Maarsbergen (gemeente Utrechtse Heuvelrug) en Woudenberg ligt nog altijd de Buijsendijk. Het boek berust op grondig en uitgebreid archiefonderzoek, maar het is niet duidelijk of de 15^e eeuwse registers van het morgengeld en de leen- en tinsboeken ook geraadpleegd zijn om nog eerdere generaties op te sporen.

De vijfde generatie gaat zich Van den Heiligenberg noemen en is in Wijk bij Duurstede goed te volgen als een Rooms-katholieke boerenfamilie. Het wel en wee van de familie wordt mooi beschreven. Met behulp van kleine tekstblokjes worden de belevissen van de opeenvolgende generaties in een breder historisch verband geplaatst. Het boek is uitgegeven met veel

foto's, schema's en kaarten in kleur. Een losse kaart in kleur toont de geboorteplaatsen (boerderijen) van veel familieleden en ook andere plekken die een relatie hebben met de Van den Heiligenbergs. Al met al een voorbeeldig samengesteld en geschreven familieboek.

R. Blijdenstijn

Tastbare Tijd 2.0. Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht

Utrecht 2015 (formaat 24,5 × 30 cm, 432 pagina's, € 29,50)

Met versie 2.0 is de vierde en geheel herziene en uitgebreide uitgave van dit nuttige en mooie boek verschenen. Evenals de eerdere edities is het boek schitterend geïllustreerd en het zit stampvol met informatieve kaarten. Helaas zijn ook in deze nieuwe uitgave de grenzen tussen Utrecht en Gelderland niet altijd correct weergegeven, maar de meeste lezers zal het waarschijnlijk niet opvallen.

Het eerste deel van het boek is thematisch en behandelt de provincie (grenzen, waterschappen en nederzettingen, de infrastructuur, het militair erfgoed en de kastelen en buitenplaatsen). In het tweede deel worden de tien deelgebieden of landschappen van de provincie beschreven. Door het grote formaat van het boek komen de afbeeldingen goed tot hun recht.

Het boek is onmisbaar voor iedereen die zich met geschiedkundig onderzoek in de provincie Utrecht bezighoudt.

Vacature redactie

door Arie van Herk

Er is een vacature in de redactie die we graag willen invullen. Met vijf personen een redactie vormen werkt prima en de belasting wordt hiermee verdeeld.

We zijn een enthousiast team waarbij we allemaal fungeren als tekstschrijver. Naast dit schrijven heeft elk redactielid een aandachtsgebied in de uitvoering van activiteiten. Jelle doet de verwerking en opmaak van de verhalen naar een blad, Marcel doet interviews en verslaglegging lezingen, Thijs doet verslaglegging lezingen en taalkundige aspecten van alle stukken. De verzending

geschiedt door mevrouw Koning en zelf doe ik de organisatorische aspecten rondom het ontstaan van het blad. We houden drie maal per jaar een redactievergadering, voorafgaand aan ieder nummer, en hebben veel onderling contact per e-mail en bij onze activiteiten.

Vind je het leuk om in zo'n dynamisch team een bijdrage te gaan leveren aan ons afdelingsblad dan ben je van harte welkom. De contactgegevens staan voorin dit blad, we kijken uit naar je reactie!

Inhoudsopgave

Ten geleide	21
Colofon	21
Lezingen & Activiteiten	22
Ledenbestand	25
Van uw voorzitter	26
De Nieuwe Hollandse Waterlinie	26
Genealogie en nu op zoek naar DNA?	28
WieWasWie	30
Acht kalenderjaren op rij	32
Stel je voor	33
Nog eens Mattheus Scheerder	34
Boekbesprekingen	35
Vacature redactie	36

